

Генерални секретар Уједињених нација Антонио Гутереш навео је у свом редовном шестомесечном извештају о раду Унмика да су, упркос извесном напретку у имплементацији споразума постигнутих уз посредовање ЕУ, тензије између Београда и Приштине повећане, а да је безбедносна ситуација на северу Косова остала крхка.

У извештају за период од 19. септембра 2023. до 15. марта 2024. године, објављеном на сајту УН, а који треба да буде размотрен на седници Савета безбедности УН 22. априла, Антонио Гутереш је оценио да није било напретка ка успостављању Заједнице српских општина упркос дипломатском притиску и изразио забринутост због примене нове регулативе о платном промету која је, како је навео, утицала на економска и социјална права Срба и других невећинских заједница, посебно најугроженијих.

Генерални секретар УН наводи да је уредба централне банка у Приштини, која одређује евро као једину валуту за готовинске трансакције од 1. фебруара, "додатно заострила односе између страна".

Позвао је на хитан разговор о отвореним питањима у оквиру дијалога уз посредовање ЕУ, како би се осигурала права свих погођених заједница и најугроженије групе биле заштићене.

Поред тога, позвао је стране да поново потврде своју посвећеност дијалогу који се води уз посредовање ЕУ и да у потпуности имплементирају постојеће споразуме, додајући да би обе стране требало да имају отворен и инклузиван приступ.

Истакнута важност одржавања локалних избора у четири општине

Напомињући да су поднете петиције за опозив градоначелника у четири општине на северу КиМ, Гутереш је истакао важност благовременог одржавања локалних избора у овим општинама, уз учешће косовских Срба, "како би тензије била ублажене и како би се кренуло напред".

Инклузивност избора и њихово спровођење у безбедном и мирном окружењу су од кључне важности за успостављање општинских институција које репрезентују локалне заједнице, наведено је у извештају.

Гутереш је поздравио напредак постигнут крајем 2023. у имплементацији споразума постигнутог уз помоћ ЕУ, укључујући примену енергетске мапе пута и царински споразум и реципрочно омогућавање слободе кретања за возила.

"Стално конструктивно ангажовање усмерено на обезбеђивање континуиране имплементације остаје апсолутно неопходно за спречавање било каквог поновног заостравања напетости и обнављање сукоба", наводи се у извештају.

У извештају, у коме се детаљно износи хронологија догађаја у шестомесечном периоду, наводе се поред осталог догађаји у Бањској, представљање нацрта предлога статута за оснивање ЗСО од стране ЕУ, да је одржана ванредна седница СБ УН након што је Приштина усвојила уредбу којом се забрањује динар, сакупљање потписа за смену градоначелника на северу КиМ.

Најоштрије осуђен догађај у Бањској, поздрављено враћање имовине манастиру Високи Дечани

Гутереш је најоштрије осудио, како је навео, озбиљан безбедносни инцидент 24. септембра у Бањској, који је довео до трагичног губитка живота и позвао на завршетак истраге и "привођење починилаца правди без одлагања".

Генерални секретар је поновио да просторије и имовина Уједињених нација не треба да буду мета упада и позвао надлежне косовске власти да пруже подршку Унмику у обнављању пуног и несметаног приступа својим просторијама на северу Косова.

Поздравио је одлуку владе у Приштини о спровођењу одлуке уставног суда о имовини манастира Високи Дечани, оценивши то као корак ка јачању поверења међу свим заједницама.

У извештају се истиче да спровођење владавине права, укључујући радње у вези са експропријацијом земљишта, треба да се врши у строгој сагласности са законским оквиром тзв. Косова и међународним стандардима.

Генерални секретар је поздравио први састанак Радне групе за нестала лица одржан 31. јануара 2024. и позвао обе стране да наставе своје ангажовање како би био остварен напредак по овом важном питању, у складу са Декларацијом о несталим особама усвојеном уз посредништво ЕУ, коју су прихватиле обе стране.

Похвалио је Мисију због давања приоритета "изградњи поверења и ангажовању на јачању интеракција међу заједницама у условима појачаних тензија које су документоване у извештају".

У извештају се наводи да приоритети Мисије остају промовисање безбедности, стабилности и поштовања људских права на Косову и у региону и да у постизању својих циљева Унмика наставља конструктиван ангажман са Приштином и Београдом, свим заједницама на КиМ и регионалним и међународним актерима.

Седница Савета безбедности УН на којој треба да буде размотрен извештај генералног секретара, према плану објављеном на сајту УН, треба да буде одржана 22. априла.

(Танјуг)